

JULIE
OTSUKA

Înotătorii

Traducere din limba engleză și note de
Geneveva Cerchez

Piscina subterană

Piscina e undeva, adânc sub pământ, într-o cavernă uriașă, la câțiva metri buni sub străzile orașului. Unii dintre noi vin aici ca să se vindece pentru că sunt răniți. Suferim de dureri de spate, de platfus, de vise spulberate, de inimi frânte, anxietate, melancolie, anhedonie — necazurile obișnuite ale vieții de deasupra. Alții sunt angajați ai colegiului din apropiere și preferă să-și petreacă pauzele de prânz aici, dedesubt, în ape, departe de ecrane și de căutăturile aspre ale colegilor. Unii vin ca să scape, fie și numai pentru o oră, de căsniciile pe care le trăiesc dezamăgiți deasupra. Multora care locuiesc în vecinătate pur și simplu le place să înoate. Una dintre noi — Alice, fostă laborantă, acum pensionară și cu început de demență — vine aici pentru că asta face dintotdeauna. Și chiar dacă poate nu-și mai amintește cifrul de la vestiar sau unde și-a pus prosoapul, îndată ce intră în apă știe precis ce are de făcut. Mișcarea brațelor e lină și amplă, picioarele împing cu forță, mintea e limpede. „Sus“, spune ea, „nu-s decât o bătrânică la fel ca oricare alta. Dar aici, la piscină, sunt eu însămi“.

CEL MAI ADESEA, LA PISCINĂ reușim să ne lăsăm deoparte frământările de deasupra. Pictorii ratați devin eleganți

înotători de bras. Profesorii suplinitori spintecă apa ca niște rechini, cu o viteză de-ți taie respirația. Directorul de resurse umane, recent divorțat, înșfacă o placă de polistiren de un roșu spălăcit și dă din picioare fără jenă. Tipul scund care lucrează în publicitate face pluta ca o vidră, fixează norișorii pictați pe tavanul de un albastru șters și pentru prima dată pe ziua de azi nu se gândește la nimic. *Ducă-se.* Cei cuprinși de griji nu se mai îngrijorează. Văduvele întristate nu mai jelesc. Actorii fără teatru, care nu sunt în stare să facă priză deasupra, alunecă fără nicio sfortare pe culoarul rapid, în sfârșit în elementul lor. *Am ajuns!* Un scurt răgaz în care ne simțim și noi acasă în lume. Proasta dispoziție se risipește, ticurile dispar, amintirile se redeșteaptă, migrenele se dizolvă, iar vacarmul din mințile noastre se stinge, încetul cu încetul, cu fiecare mișcare de braț și cu fiecare lungime de bazin înotată. Și când ne terminăm turele, ne extragem din bazin, șiroind de apă și revigorați, cu echilibrul restabilit și gata să facem față unei noi zile la suprafață.

DEASUPRA SUNT incendiile de vegetație, avertizări de poluare, secete severe, hârtii care blochează imprimanta, greve ale profesorilor, insurecții, revoluții, groaznice zile caniculare ce par să nu se mai domolească în veci (*Val uriaș de căldură instalat pe perioadă nedeterminată pe întreaga coastă de vest*), dar dedesubt, la piscină, e mereu o temperatură confortabilă de douăzeci și șapte de grade. Șaizeci și

cinci la sută umiditate. Vizibilitate bună. Culoare calme și liniștite. Programul de funcționare, deși limitat, corespunde necesităților noastre. Unii dintre noi vin îndată ce se trezesc, cu prosoapele curate pe umăr și cu ochelarii de cauciuc în mâini, pregătiți pentru tura de la opt dimineață. Alții vin după-amiază, târziu, după lucru — intră când soarele încă strălucește pe cer, iar când ies la suprafață e noapte. Traficul s-a domolit. Buldoexcavatoarele au tăcut. Păsările au plecat toate. Iar noi suntem recunoscători că am evitat încă o dată căderea serii. *E singurul moment în care nu suport să fiu singur.* Unii dintre noi vin la piscină cu religiozitate, de cinci ori pe săptămână, și încep să se simtă vinovați dacă lipsesc fie și-o zi. Alții vin în fiecare luni, miercuri și vineri la prânz. E o tipă care vine cu jumătate de oră înainte de închidere și, până se schimbă și intră în apă, trebuie deja să iasă. Un altul e pe moarte, suferă de Parkinson, și vine și el când poate. *Dacă sunt aici, deja știți că e una dintre zilele mele bune.*

LA PISCINĂ, REGULILE, deși nescrise, sunt acceptate de noi toți (suntem propriii noștri gardieni): nu se aleargă, nu se strigă, nu se acceptă copii. Se înoată doar circular (în sensul invers al acelor de ceasornic, ținându-te mereu în dreapta liniei negre). Toți plasturii se înlătură înainte. Nu intră nimeni fără să fi făcut înainte, la vestiare, dușul regulamentar de două minute (cu apă fierbinte și săpun). Nu se intră în apă cu răni deschise sau vreo erupție de

origine incertă (cu excepția, totuși, a acelorora dintre noi care sunt la menstruație). În piscină intră doar membrii legitimați. E permis să aduci pe cineva cu tine (nu mai mult de o persoană de căciulă într-o zi) dacă plătește taxa individuală corespunzătoare pe o zi. E voie cu *bikini*, dar nu se recomandă. Casca de înot e obligatorie. Telefoanele mobile, interzise. Nu se admit sub nicio formă abateri de la codul bunelor maniere. Dacă nu poți să ții pasul, te oprești la capătul culoarului și îl lași pe înotătorul din spațele tău să treacă-n față. Dacă vrei să depășești pe cineva, îl atenționezi atingându-i laba piciorului o dată. Dacă din greșeală dai peste un alt înotător, te oprești să te asiguri că e totul în regulă. Te porți frumos cu Alice. Îl asculți fără crâcnire pe salvamar. Întorci capul la intervale regulate și, desigur, nu uiți să respiri.

ÎN „VIEȚILE NOASTRE ADEVĂRATE“ de deasupra mâncăm prea mult, realizăm prea puțin, plimbăm câini, suntem travestiți, maniaci ai împletitului (*Încă un rând*), nedezvăluți și obsesivi strângători de fleacuri, poeți minori, soți mutați după celălalt în interes de serviciu, frați gemeni, vegani, „Mami“, un creator de modă de mâna a doua, un imigrant fără acte, o călugăriță, un danez, un polițist, un actor care joacă rolul de polițist la TV (*Agentul Mahoney*), un câștigător la loteria vizelor, un dublu nominalizat la titlul de Profesorul Excepțional al Anului, un jucător de *go* recunoscut pe plan național, trei

tipi pe care îi cheamă George (George podologul, George nepotul finanțistului căzut în dizgrație, George fostul boxer la Mănușa de Aur, categoria semimijlocie), două Rose (Rose și Cealaltă Rose), o Ida, o Alice, un autointitulat nimeni (*Nu mă luați în seamă*), un fost membru SDS, doi infractori condamnați, dependenți, îndrituiți, împrėjmuți, înveninați, epuizați, fără noroc (*Cred că sunt seropozitiv*), la apusul unor cariere șterse în imobiliare, în toiul unui lung, nesfârșit proces de divorț (*E al șaptelea an*), infertili, în floarea vârstei, rutinați, hăituiți, în remisie, în a treia săptămână de chimio, într-o deznădejde adâncă și de neînvins (*Cu așa ceva nu te obișnuiești niciodată*), dar dedesubt, la piscină, nu putem fi decât una dintre acestea trei: oameni de culoar rapid, mediu sau încet.

OAMENII DE CULOAR RAPID sunt membrii alfa ai piscinei. Sunt exaltați și impulsivi și suprem încrezători în mișcărilor lor. Arată perfect în costum de baie. Din punct de vedere anatomic, sunt niște musculoși cu doar câteva sute de grame de grăsime în plus, atât cât să le înlesnească plutirea. Au umeri lați și torsuri prelungi, iar în categoria lor bărbații și femeile sunt în număr egal. Când înoată ei, apa se învoburează și fierbe. Cel mai bine e să nu le stai în cale. Sunt atleți înnăscuți, înzestrați deopotrivă cu ritm și viteză și cu un neobișnuit simț al apei pe care noi, ceilalți, nu îl avem.

OAMENII DE CULOAR MEDIU sunt evident mai relaxați decât secta celor de culoar rapid. Sunt de toate formele și dimensiunile și au renunțat demult la toate visele ce le vor fi nutrit de-a înota vreodată pe culoarul mai bun, cel rapid. Oricât s-ar strădui, asta nu se va întâmpla, și ei o știu. Chiar și așa, la răstimpuri, câte unul dă frâu liber unui acces de lovituri furioase din picioare, unei învântejiri bruște și involuntare de brațe și picioare, închipuindu-și, pentru o clipă, că și-ar putea sfida soarta. Dar asta nu durează mult. Picioarele obolesc îndată, lungimile de braț se scurtează, umerii cad, plămâni încep să doară, și după una sau două lungimi de bazin revin la ritmul lor obișnuit, de zi cu zi. *Asta e*, își spun. Apoi, pașnici și afabili — *Glumeam și noi, băieți!* — își văd în continuare de înotat.

OAMENII DE CULOAR LENT sunt, de regulă, vârstnici abia pensionați, femei de peste patruzeci și nouă de ani, cei care merg prin apă sau fac *aqua-jogging*, economiști veniți în schimburi de experiență din țări de lumea a treia, în curs de dezvoltare, fără ieșire la mare și unde, precum am auzit, abia descoperă înotul (*La fel și condusul*) și, câteodată, pacienți în curs de dezintoxicare. Fiți blânzi cu ei. Nu faceți presupuneri. Pot fi o mulțime de motive care le explică prezența aici: artrită, sciatică, insomnie, o proteză de șold nou-nouță, dureri de picioare oboșite după o viață de mărșăluit pe pământul uscat. „*Mi-a spus* mama să nu port niciodată tocuri!“ Piscina este sanctuarul lor, refugiul

lor, singurul loc din lume în care scapă de dureri, fiindcă numai acolo, în apă, simptomele lor încep să se amelioreze. *Îndată ce văd linia neagră mă simt bine.*

DEASUPRA, MULȚI suntem împiedicați și nelalocul nostru, tot mai înceți cu vârsta. Ne-au ajuns kilogramele în plus, au început renunțările, laba gâștei se insinuează tăcut, dar implacabil la coada ochiului, ca fisurile pe un parbriz. Dar dedesubt, la piscină, ne reîntrupăm în vechile ipostaze, cele tinere. Părul cărunt dispare sub căștile bleumarin de înot. Frunțile se descrețesc. Șchiopătatul dispare. Bărbați care pe uscat au burți de bere și genunchi paradiți plutesc lin de colo-colo, cu centuri portocaliu aprins, făcând *aqua-jogging* pe loc. Femei durdulii, trecute bine de floarea vârstei, devin suple și vioaie în apă, lucioase ca niște delfini în costumele lor modelatoare din *spandex*. Abdomenele se aplatizează. Fesele se ridică. Demult pierduta linie a taliei reappare. *Iat-o!* Până și cea mai rotundă dintre noi își cârmuiește cu ușurință trupul măreț pe culoarul aferent de parc-ar fi Majestatea sa, *Regina Maria*. *Trupul ăsta al meu e făcut să plutească!* Iar acelea dintre noi care, în mod obișnuit, deasupra, își disprețuiesc chipul fleșcăit — *În fiecare an e tot mai greu să-mi mențin tenul tonifiat* — alunecă senine în apă, încredințate că nu sunt decât o formă abia deslușită în câmpul vizual periferic al înotătorului cu ochelarii aburiți de pe culoarul celălalt.

DE CINE SĂ TE FERESTI: de alergătorii de lungimi de bazin, treierătorii hotărâți, cei care înoată absenți pe spate, scufundătorii imposibil de detectat, bărbații între două vârste care insistă să mărească viteza când simt că sunt pe cale să fie depășiți de o femeie, cei care-ți suflă în ceafă, naziștii culoarelor, cei care dau haotic din mâini, cei care împing zdravăn din călcâie, seducătorul de meserie (piscina noastră nu e din aia), voyeurul (deasupra un apreciat realizator de emisiuni TV pentru copii, dedesubt recunoscut pentru uimitoarea viteză cu care schimbă culoarul — *Nubilă nouă pe culoarul patru!* — și pentru felul „întâmplător“ în care dă peste tine în apă — *Scuzele mele!*), de tipa de pe culoarul patru cu mișcări largi, supraelongate (prea multă yoga), de fosta triplă campioană olimpică (două medalii de argint la 100 de metri mixt, una de bronz la 100 de metri spate) care-i acum studentă în anul doi la medicină și care în viața reală arată așa de diferit față de cum pare la TV. „Aș fi spus că e mai mare“ e refrenul dezamăgit care se aude adesea în urma aparițiilor ei neanunțate. Și rare. Coboară, plonjează, înoată — lejer, nepăsător, de parcă n-ar face niciun efort, deși la o singură lovitură înaintează de trei ori mai mult decât oricare dintre noi — și apoi se întoarce la viața de deasupra. N-o deranjați. Nu-i cereți autograf. Ea e Garbo a noastră și vrea să fie lăsată în pace.

PE CÂȚIVA dintre ai noștri o să-i întâlnești numai la vestiare, niciodată în bazin: tipa care nu contenește cu

ața dentară (vestiarul femeilor, chiuveta din mijloc, apare cu regularitate de ceasornic de trei ori pe zi), tipul care șterpelește hârtie igienică (vestiarul bărbaților, o dată pe săptămână, nu ia niciodată mai mult decât îi trebuie), vânătorul de oglinzi („Arăt bine?“ te întreabă întruna, iar tu trebuie să-i răspunzi însuflețit: „Da, arăți trăsnet!“), tipul care se bărbierește temeinic (uneori îi ia toată dimineața ca să scape și de ultimul tului de pe obraz), tipa solidă în șlapi desperecheați care stă cu orele sub duș, cu ochii închiși, capul dat pe spate și picioarele înfipite în podea, săpunindu-se isteric de parcă aia ar fi singura ei șansă să se curețe. Toți aceștia sunt inofensivi. Au și ei, la fel ca noi, motivele lor să vină aici. Să nu vă impacienteze prezența lor. Nu vă distrați pe seama lor. Ocoliți-i dacă puteți. Vin aici de ani de zile fără să ne incomodeze în vreun fel, iar să-i deranjați acum sigur ne-ar aduce ghinion pe culoare.

SALVAMARUL are intrare separată, cu indicatorul: ACCES PERMIS NUMAI PERSONALULUI, și stă cocoțat pe un taburet metalic înalt, în fața banchetelor de lemn, privind cu orele suprafața apei. Salvamarul poartă șort alb și tricou bleu și e direct subordonat directorului piscinei, un omuleț cu ochelari, veșnic într-o canadiană ponosită, în biroul lui fără ferestre, față în față cu automatul de pe platforma mezaninului. Uneori salvamarul e un băiețandru slăbănog, alteori e un om în toată firea. Câteodată, apare și o tânără pe post de salvamar. Cel mai adesea, salvamarul întârzie.

La timp sau în întârziere, tânăr sau în vârstă, bărbat sau femeie, salvamarul nu rămâne niciodată prea mult în slujbă. Luna trecută a fost salvamar un IT-ist din orașul vecin, rămas fără loc de muncă. Cu o lună înainte, a fost fiul antrenorului de fotbal din localitate. *Oameni de uscat*, le spunem noi. Luna asta e un tip brunet, de vârstă incertă, care ține mereu un aparat de radio la ureche. E imposibil să-ți dai seama la ce se gândește. Dacă se gândește. La saluturile noastre prietenoase răspunde cu o mișcare imperceptibilă a capului. Zvonurile despre noul salvamar sunt în toi. Că are două șapte de ani. Că are cinzeci și opt. Că plânge. Că doarme. Că-l doare *în cot*. Ni se pare tuturor c-ar prefera să fie în altă parte. Pentru că se vede cu ochiul liber sentimentul de ușurare — dacă nu chiar de bucurie ascunsă, ar zice unii — cu care suflă în fluier și strigă, la sfârșitul programului, cu-n vag accent est-european, stins dar imposibil de ascuns, cele mai nesuferite trei cuvinte pentru noi: „Toată lumea afară!“.

PRIMELE CÂTEVA momente deasupra sunt întotdeauna cele mai grele. Soarele prea puternic se strecoară prin coroana zdrențuită a arborilor. Nesuferitul cer albastru. Tipii îngrijorați, în costume întunecate, intrând sau ieșind din mașini. Mamele slabe și extenuate. Cățelușii albi care latră pițigăiat și se smucesc în lesele retractabile. *Freddie, nu!* Sirenele. Pajiștile neverosimil de verzi. Tragem adânc aer în piept și ne aruncăm cu nonșalanță

prosoapele umede pe umeri, apoi, cu părul ud, genunchii tremurând și urme adânci lăsate de ochelarii de înot în jurul ochilor, ne târșăim picioarele grele, pas cu pas, din Punctul A în Punctul B. *M-am întors!* Și chiar dacă ne reluăm cu reticență viața de deasupra, facem față cu gândul că suntem doar excursioniști de o zi aici, pe tărâmul aerului de sus.

NOAPTEA TÂRZIU, când adormim, începem să ne revizuim mental poziția. Coatele ar putea să fie mai sus, picioarele mai drepte (*Împinge din șold, nu din genunchi!*), umerii mai relaxați. Ne vedem împingând cu putere în pereți, cu degetele picioarelor și trupul întreg întinse, apoi lăsându-ne pe o parte pentru a pregăti bătaia. *Imaginează-ți că te-ntinzi peste un butoi.* Trunchiurile noastre sunt aerodinamice. Gleznele relaxate. Avem un aer implicat, și totuși senin. *Nu e decât apă.* Ne exersăm respirația umplându-ne cu totul plămâni, trăgând aer pe gură și pe nas și eliberându-l apoi încet, pe tot, printre buzele strânse. Ne tragem păturile peste cap și șoptim în pernă: *Aliniază capul și spatele, aliniază capul și spatele.* Conștiințioși, dar fără chef, ne revedem ultimele greșeli. *Îmi țineam respirația de un secol.* Când partenerii noștri — aceia dintre noi care avem — se întorc somnoroși și ne întreabă la ce ne gândim, le spunem „La nimic“ sau „Mâine e zi de reciclare?“ sau „De ce crezi că au dispărut, *cu adevărat*, dinozaurii?“ dar niciodată „La piscină“. Pentru că piscina e numai și numai a noastră. *E Valhalla mea de taină.*

DACĂ STĂM PEA MULT deasupra, devenim neobișnuit de ursuzi cu colegii, avem scăpări în program, încetăm să ne mai bucurăm partenerii, devenim nepoliticoși cu chelnerii, chiar dacă unul dintre noi — culoarul șapte, costumașul *Speedo* negru și picioare imense, ca niște labe de înot — e și el chelner. *Nu acum*. Și chiar dacă ne dăm peste cap să rezistăm tentației de a coborî — *o să treacă*, ne spunem — simțim cum ne cuprinde panica, ca și cum am lipsi cumva din propria existență. *Doar o scufundare rapidă și totul va fi bine*. Și când chiar nu mai putem, ne scuzăm politicos, indiferent ce am face — că discutăm cartea lunii la clubul de lectură, că sărbătorim o zi de naștere la birou, că punem punct unei aventuri sau că rătăcim fără țintă pe aleile fluorescente ale *Safeway*-ului local, încercând să ne amintim ce am venit să cumpărăm (*Mallomars? Lorna Doone?*) — și ne ducem să înotăm. Pentru că nu e alt loc pe lume unde am vrea să fim decât la piscină: culoarele largi, delimitate cu frânghii, numerotate clar de la unu la opt, șanțurile adânci și pronunțate, prietenoasele balize galbene plasate confortabil la intervale previzibile, intrările separate, dar echitabile pentru bărbați și femei, atmosfera caldă dată de spoturile de lumină din tavan, toate acestea ne creează o stare de confort și ordine care lipsește din viața noastră de deasupra.

ȘOCUL CONTACTULUI cu apa nu se compară cu nimic din ce trăim deasupra. Lichidul răcoros și limpede care îți

învăluie fiecare centimetru de piele. Anularea temporară a gravitației. Miracolul ușurinței cu care aluneci, nestânjenit, de-a lungul lucioasei suprafețe albastre. *E ca și cum ai zbura*. Plăcerea netulburată a mișcării. Evaporarea oricărei dorințe. *Sunt liber*. Dintr-odată plutești. În derivă. Extatic. Euforic. Într-o stare de beatitudine fermecată, ca în transă. Și dacă înoți suficient de mult, nu mai știi unde se termină trupul tău și unde începe apa, iar între tine și lume nu mai e niciun hotar. *E nirvana*.

UNII DINTRE NOI trebuie să înoate o sută de ture zilnic, alții șazeци și opt (un kilometru jumătate) sau o sută două (doi kilometri și un pic), sau fix patruzeci și cinci de minute (Eduardo, culoarul șase), sau până se risipesc gândurile rele (sora Catherine, culoarul doi). Unii nu se încred în propria numărătoare și de fiecare dată fac o tură-două în plus, „să fie siguri“. Unul pierde mereu șirul după cinci. Altul (profesorul Wang Wei Li, cel care a scris *Consolarea numerelor prime*) preferă exact optzeci și nouă. O tipă jură că atinge starea de grație exact în momentul în care intră lin în a cincizeci și treia tură. „E la fel de fiecare dată.“ Toți avem ritualurile noastre. Cineva spune că trebuie să arunce o privire — ca din întâmplare — spre palma roșie din posterul laminat cu „Atenție la hoți“ de pe casa scării înainte de a sări în bazin. Altcineva trebuie să ia trei înghițituri din țâșnitoarea ruginită înainte de a sări, în ciuda — sau, dimpotrivă, tocmai pentru că („Sunt

genul care își asumă riscuri!“ — se teme de plumbul din conducte. O doamnă refuză să înoate pe culoarul ei (șapte) când fostul ei soț înoată pe culoarul al optulea. Altcineva e „noul“ ei soț de cinci ani și jumătate și tot de cinci ani și jumătate înoată mulțumit pe culoarul șase („Îmi știu locul“) prefăcându-se că nu vede nimic. „Lasă-i să-și rezolve problema.“ Sunt printre noi unii hotărâți care fac stretching înainte de înot, și alții, la fel de hotărâți, care susțin că cel mai bine e să faci stretching după înot. E unul care înoată pe spate pe culoarul al patrulea și care nu poate să iasă din apă până nu-și atinge casca de înot de două ori și numără până la cinci. „Nu știu de ce.“ Și mai e și Alice, care nu poate să-și bată capul cu numărutul, și înoată până nu mai poate.

DACĂ AI de făcut o plângere — cineva vorbește agitat și prea tare, s-a oprit ceasul, e un înotător lent pe culoarul rapid, și-a dispărut din vestiar prosopul preferat, cu imprimeu Monopoly, te dor umerii, ochelarii de înot au o fisură, frizerul tău a luat-o *razna* — nu te duci la salvamar. Pentru că în nouă din zece cazuri nu va face nimic. Nu te sfii, totuși, să rezolvi singur problema. Fă câteva exerciții de stretching pentru umeri. Găsește un salon nou. Cu riscul de a părea meschin, pune un bilet: *Cine mi-a șterpelit prosopul?* Pune-l la punct pe gălăgios, politicoș, dar ferm, cerându-i să lase tonul mai jos. Sau, dacă vrei, poți să îl torni pe cel care încalcă regulile direct la conducere,